

Kas ir kokia yra ta dailininko ANTANO ADOMAIČIO „KORONĖ“?

Parengė Jurga ŽEMAITYTĖ

Nuotraukos Antano Antano Untydi
Dešinėje – Antanas Adomaitis

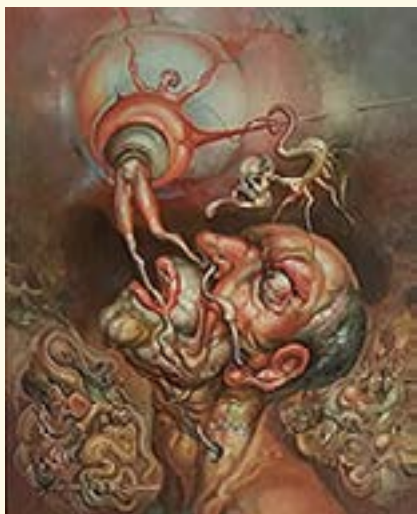
Akmenės rajonas daugeliui lietuvių – nepažintas ir dar niekada nepasiektas kraštas. Toli jis nuo Vilniaus, Kauno, bet vos ne ranka pasiekiamas iš Šiaulių, Mažeikių... Na o tūkstančiams čia gyvenančių – vos ne Dievo užantis... Gyvenk, dirbk, mokykis, džiaukis gamta, jauskis laisvas, būk tisingas, atvirai reikšk savo mintis ir užsiimk kūryba. Vienas jų – Akmenėje gyvenantis tapytojas, skulptorius, medžio drožėjas Antanas Adomaitis. Interneto platybėse informacija apie jį gana kukloka: „Gimė 1954 m. sausio 28 d. Akmenėje. Mokėsi Akmenės vidurinėje mokykloje, baigė Klaipėdos 41-ąją profesinę technikos mokyklą, dirbo dailininku Akmenės SMK, Naujosios Akmenės kultūros rūmuose, kūrė dekoracijas Naujosios Akmenės liaudies teatro spektakliams, sukūrė dekoracijas Akmenės muzikos ir dramos mėgėjų 1989 m. pastatytai Miko Petrausko operai „Birrutė“, iliustravo Vidos Bladykaitės-Wilson poezijos

knygą „Puokštė žemei“ (1994), suprojektavo ir iškalė atminimo akmenų bareljefus 1863 m. sukilėliams Užbrasčių kaime, Papilės sen. (2012), geologui Juozui Dalinkevičiui Naujojoje Akmenėje (2013), surengė darbų parodas Naujojoje Akmenėje (1988, 2003), Akmenėje (2009, 2004), savo kūrinius yra eksponavęs Vokietijoje, Olandijoje, Lenkijoje, JAV ir kitose šalyse, jo darbų yra įsigiję Lietuvos, Olandijos, Vokietijos, JAV, daugelio kitų šalių meno kolekcininkai.“

Kiek daugiau informacijos apie dailininką pateikia meno kūrinių el. prekyba užsiimančios Mažosios bendrijos „Paveikslai“ šeimininkai savo interneto svetainėje „Paveikslai.lt“ (adresas: <https://byt.lt/aG8zH>). Pristatydami šį menininką potencialiems kūrinių pirkėjams jie pažymi, kad Antanas – „ne tik šio krašto, bet ir visos Žemaitijos patriotas, gimtojo miestelio puošėjas ir puoselėtojas – žinomas net Vokietijoje, Olandijoje,

Antano Adomaičio kūrinys

Antano Adomaičio kūriniai

Niujorke, kur jo tapybos parodos susilaukė sėkmės.

Antanas nuolat kupinas įdomių sumanymų, neįtikėtinai produktyvus ir išradingas. Originaliam, įvairiapusiam talentui atskleisti jam nereikia nei audringų bohemiškų nuotykių, nei kitų kūrėjų įtakų. Įkvėpimo dailininkas semiasi iš gamtos ir savo krašto istorijos.

Siurrealistinė A. Adomaičio tapyba, reikalaujanti ne tik vaizduotės polėkio, bet ir tobulo technikos įvaldymo, nestokoja humoro, saviironijos, dėl kurios autorius kūryba tik dar patrauklesnė, dar daugiasluoksniškesnė. Autorius nevengia nei aštrių socialinių

temų, nei sunkių žmogaus egzistencijos klausimų. Ir jas atskleidžia šmaikščiai ir drąsiai, be jokių pagražinimų.

Žiūrovą, kuriam pasiseka pakliūti į fantasmagorišką A. Adomaičio kūrinių pasaulį, pribloškia įspūdingas vaizduotės žaismas, nustebina potėpio gyvumas, medžio „sielos“ išmanymas.“

Net ir tuo atveju, kai esame gerai susipažinę su dailininko Šarūno Saukos postmodernistinė kūryba, pirmą kartą pamačius A. Adomaičio tapybos darbus, jie šiek tiek šokiruoja, priverčia suklusti, kitomis akimis pažvelgti į save ir į mus supantį pasaulį.

Antano Adomaičio kūriniai

Dar labiau stebina tai, kad jie yra gimę ne kur nors Vilniuje, Amsterdamo, Paryžiuje ar Niujorke, o čia, Akmenėje, kur jokie lėktuvai tavęs nenuskraidins, o jei norėsi automobiliu šį miestą pasiekti, Lietuvos keliais iš sostinės teks vos ne 300 kilometrų prie vairo sėdėti. Jei tiek laiko turėsi, tą A. Adomaičio „Dievo užausį“ pamatysi, gal net pavyks įsiprašyti į šio tikro erudito, giliaminčio šmaikštuolio dailininko kūrybinę studiją. Užsukęs į ją pasijusi lyg kokiam muziejuje, kuriame nieko panašaus anksčiau nesi matęs. Norėsi išgyti kokį nors jo kūrinių? Susitarti, kad jį Antanas (Nukelta į 4 p.)

į tavo rankas atiduotų, tikėtina, kad bus sudėtinga, nes, kaip yra sakęs pats dailininkas, jam su savo darbais skirtis gana sunku, tad parduoda dažniausiai tik tada, kai piniginė gerokai ištuštėja. Bet... Šiandien jau minėtoje el parduotuvėje „Paveikslai.lt“ nemažai A. Adomaičio tapybos darbų padėta „ant prekystalio“. Ko gero, ne dėl to, kad menininkui „vėjai kišenėse švilpia“, o dėl to, kad labai jau daug tų kūrinių toje jo kūrybinėje studijoje susikaupė (jis gi *nepaprastai pro-*

Dailininkas Antanas Adomaitis parodoje „Koronė“. Kairėje – parodos „Koronė“ fragmentas ir plakatas

duktyvus), o planuose – dešimtys naujų sumanymų.

A. Adomaitis originalus dailininkas ir mąstytojas. Vienas didžiausių jo kūrybos gerbėjų ir vertintojų – Kaune gyvenantis iš to paties Akmenės krašto (nuo Ventos) kilęs rašytojas, kelių poezijos ir prozos knygų autorius, aktyvus socialinių tinklų dalyvis Povilas Venta Kuprys (Povilas Kuprys) rašo:

„Daug kas stengiasi būti panašus į kokią kitą žmogų. Labiausiai žmogui yra naudinga siekti būti panašiu į save patį. Ne visada pavyksta. Antanas Adomaitis – vienas iškiliausių ne tik Akmenės krašto, o gal ir šiuolaikinės Lietuvos menininkų, savo kūriniais naujai atidarytoje parodoje Akmenės krašto muziejuje pribloškia ne mažiau nei Šarūno Saukos kūryba. Tik Antano kūriniai yra be galo panašūs į unikalius Antano kūrinius. Mano vertinimu, tai pati netikėčiausia ir pati žymiausia šių metų paroda Lietuvoje. [...]

Kas nėra matęs, ką menininkas A. Adomaitis išdarinėja audiovizualinėmis savo kūrybos interpretavimo išdaigomis (radau jo paskyrose) – yra stebuklai, gal net galintys stotis šalia Meko. Tik ta viena bėda, Antano kūryba ir jo meninės superkūrybinės išdaigos į jokio kito menininko kūrybą nepanašios.“

Su šio menininko kūryba Akmenės krašto žmonės ir jų svečiai turėjo galimybę susipažinti šių metų sausio 9–vasario 8 dienomis Akmenės mieste (ne rajono cendre Naujojoje Akmenėje!) veikiančiame Akmenės krašto muziejuje, kuriame vyko Antano Adomaičio jubiliejinė tapybos paroda „Koronė“. Visuomenei ji buvo pristatyta sausio 27-ąją. Renginyje dalyvavo gausus A. Adomaičio kūrybos gerbėjų būrys. Kaip sakė pats dailininkas, nesitikėjo, kad jų tiek daug...

Tie, kas Akmenėje buvo atėję į parodą „Koronė“ matė ir įspūdingą dailininko sukurtą Autoportretą, bei galėjo perskaityti jo prisistatymą – eilėmis. Taigi, A. Adomaitis ne tik dailininkas, jis ir poetas:

*„Senujų Dievų išgirta, švytinti, tolima Akmenijos planeta,
Kurioje randasi Didžiojo Gyrio valstybė. Ten gyvena tikroji mano sielos esybė,
O kūnas manasis nei gimęs, nei miręs, todėl, kad nuo jos nenorom atsiskyres.
Nauja viltimi ir lietaus lašais virtęs, į išsvajotą žemę vis grįžtantis, grįžtantis...
Nes visomis jauslėmis ir troškimais į ją tvirtai įsikibęs,
Į žmonijos jausmų vandenyną, menų sintezės gelmę nyrantis,
Su liūdesiu žvelgia į lėtai kintantį kančios iškreiptą veidą žmonijos.
Ir nieko čia naujo, kad šie kūrinėliai ir jų impulsai žemėj, visatoj pasklidę,
Senų ir naujų civilizacijų vaizdinių talpyklose ir verkiiančio vaiko ašaroj slypintys.
Ir tikrai nieko naujo, kad dabar šalia Akmenupio sėdžiu prie naujo kūrinėlio palinkęs, tikėdamas, kad jis*

galbūt kažkada iš skausmingo taps stebuklingu...

Antanas Adomaitis, 2024-01-09“

Na o kas vis dėlto yra ta „koronė“? *Bausmė, kankynė, vargas, nelaimė...* Tokį atsakymą pateikia Lietuvių kalbos žodynas. Na o kaip tą „koronę“ supranta ir ką apie ją meno gerbėjams nori pasakyti, parodyti dailininkas, kalba jo kūriniai. Įsižiūrėkime į juos...

Įsiskaitykime ir į dailininko bičiulio Povilo Ventos Kuprio eiles, skirtas Antanui Adomaičiui.

AKMENĖ – SAULĖS
DIEVO SOSTINĖ
Skiriu akmentikiui
Antanui

Akmenis
Akmenės
Antanas
Atrenka
Atitašo
Atkuria
Aukurams
Aukojimui
Akmeniniams
Asočiams
Asloje
Atsigerti –
ATA, ATATA.
ATA, ATATA

(Nukelta į 6 p.)

Dailininko Antano Adomaičio parodos „Koronė“ pristatymo renginio Akmenės krašto muziejuje salės vaizdas ir grupė renginio dalyvių kartu su dailininku (nuotrauka viršuje, A. Adomaitis – pirmoje eilėje centre)

Atataria
Akmenys.
Atšviečia
Akmenskaldžiai
Akmenės atole
Akmenų panteonas –
ARBA
Apanteonas.
Akmeninis,
Atsiliepiantis.
Akmenės centro
Aikštėje
AKMUO KOKS!
Akteliu.
Ach:
Akmenis
Akmenės
Antanas
Atitempia
Atrenka
Aukojimui.
Ačiū.
Antanui.
Akmenė –
Atono¹
Achetatonas²

¹ Atonas – Saulės dievas, vienas dievas.

² Achetatonas – Saulės dievo įkurtoji sostinė.

Viršuje – dailininkas Antanas Adomaitis. Apačioje – parodos „Koronė“ dalyviai

Kad ir Kaune, bet vis dar Povilas Kuprys nuo Ventos

Ir vis dėlto, ne tik Povilas Kuprys... Čia šiek tiek sudėtinčiau... Bet apie visa tai tegu kalba jis pats – rašytojas, prozininkas, aktyvus socialinių tinklų dalyvis.

Esu Povilas Venta Kuprys, tikras žemaitis palikęs Žemaitiją (Ventos miestelį) 1968 metais ir per Panevėžį, Vilnių, Naująją Akmenę, pasiekęs Kauną 1980 m., kur iki šiandien „kaunėju“, bet niekaip negaliu nutolti nuo prigimtinio žemaitiškumo.

Kai sulaukęs šešiasdešimt dviejų išleidau pirmąją poezijos knygą („Pirmasis saulės spindulys“, 2016 m.) pagalvojau, kad tai netyčiukė knyga. Joje norėjau padovanoti savo neišsakytus jausmus ir gyvenimo potyrius eilėmis brangiausioms pasaulyje moterims – dukraitei Elenai, dukrai Julijai, žmonai Rūtutei, mamai Birutei, močiutei Viktorijai. Bet atsitiko taip, kad dauguma šios pirmosios poezijos knygelės eilėraščių yra skirti meilei, įsimylėjimui. Ir ne vien žmonėms, bet ir gamtai, baltiškiems dievams, egzistencinei būčiai.

Antroji knyga „Medžiameldis“ išleista pačioje 2020 metų pradžioje. Tai jau kiek labiau koncentruota poezijos knyga, kaip manifestas, kad esu medžio ir gamtos, gamtos jėgų, gamtos grožio ir jos amžinumo garbintojas.

Man šventoji pirmiausia yra Ventos upė ir Ventos miestelis, kuriame augau iki 14 metų. Ir pavėniai, kur pirmą kartą savivokos pagalba išdygo senovės baltų tikėjimo prieš dešimtis kartų pasodinta sėkla, atsivėrė dygimui, augimui brandai, kai suvokiau, kad tikiu į Dievą ne per kuklius ir didingus šventyklų pastatus, ne per jose esančius sutanomis išpuošus žmones, bet tiesiog per gamtą, per bendravimą baltiškose šventvietėse po atviru dangumi.

Antrojoje poezijos knygelėje – nemažas pluoštas haiku. Tai yra mano kasdienio gyvenimo potyriai, paversti talpiaisiais trieiliais. Apie tokias formas sužinojau gal antrame kurse Vilniaus universitete ir tik po 30 ar 40 metų pabandžiau. Vienas labiau pavykęs mano haiku papuolė į haiku antologiją, kiti labiau žemiški į šią poezijos knygelę. Yra taip vadinamų tikslinių ar proginių eilėraščių, skirtų mamai, tėtei, žmonai, visiems trimis vaikaičiams, keli yra skirti Kauno miestui. Pastarieji mane labai nustebino: suvokiau, kad per keturiasdešimt metų įmanoma įsimylėti ne tik žmogų, bet ir miestą – žydintį alyvomis Kauną, Jiesios piliakalnį, Ažuolyną. Tokia sunkiai tramdoma meilė miestui virto eilėmis.

Pats save nustebinau užsidegimu slemo poezija ir jos rengi-